

Norsk presseforbund
Ingrid Synnøve Torp
Postboks 46 Sentrum
0101 OSLO

Deres referanse:

Vår referanse:
12/15-303

Dato:
19.11.2012

HENVENDELSE VEDRØRENDE OFFENTLEGLOVAS BESTEMMELSER OM SELVSTENDIG BEHANDLING AV INNSYNSKRAV

Det vises til e-post fra Norsk Presseforbund av 2. november 2012 hvor DNKs brev av 14. september 2012 kommenteres.

Bakgrunn for brevet

Brevet ble sendt til alle som tidligere hadde fått utlevert kopi av DNKs kontrakter i kjølvannet av medieoppslag hvor opplysninger fra kontraktene ble offentliggjort.

Utgangspunktet og bakgrunnen for DNKs brev er at DNK er gitt ansvar for å forvalte og håndheve Nødnettkontrakten på vegne av staten. Regjeringen har videre vedtatt at DNK skal styre innføringsprosjektene i etatene¹. I dette ligger også å sikre at staten ivaretar alle sine forpliktelser², herunder taushetsplikt etter kontrakten. Ansvaret omfatter også å ivareta statens forhandlingsposisjoner i gjennomføringen av kontrakten, og selvsagt nasjonale sikkerhetsmessige hensyn.

Ettersom utbyggingen av nødnettet er et stort prosjekt med mange aktører, hvor dokumenter av gjennomføringshensyn er gitt ut til de involverte etatene, mens kunnskapen om dokumentenes status i relasjon til vurdering av taushetsplikt, forhandlingsposisjon og sikkerhet ligger hos DNK, er det imidlertid behov for koordinering og informasjon ved saksbehandlingen av innsyn etter offentleglova. En slik koordinering av saksbehandlingen er videre egnet til å forhindre forskjellsbehandling, hvilket er et krav etter offentleglova § 6. Brevet fra DNK må leses på denne bakgrunn.

¹ Jf. Innst. S. nr. 371 (2010-2011) og Prop. 100 S (2010-2011)

² Jf. blant annet "Overordnet styringsdokument Nødnettprosjektet – fullføring av utbygging av Nødnett i hele Fastlands-Norge (trinn2)" fra Justis- og beredskapsdepartementet av 29.juni 2012.

Brevets føringer på videreformidling innen organet og til andre offentlige organer

Brevet var ikke bare ment å adressere offentliggjøring til allmennheten på bakgrunn av innsyns krav, men *også* spredning innad i de ulike organene og til andre enheter. Sistnevnte omfattes ikke av offentleglova og de bestemmelser Norsk Presseforbund viser til. Det er slik videreformidling man sikter til i brevets nest siste avsnitt, og der man har funnet grunn til å kreve at DNK skal samtykke.

Brevets føringer på offentliggjøring etter offentleglova

Siste avsnitt i brevet er ment å omfatte offentliggjøring i medhold av offentleglova. Det er naturligvis ikke meningen å endre de plikter offentleglova legger på de enkelte involverte aktører. Som man ser er det her ikke krevd at DNK skal samtykke, jf. også offentleglova § 29 om mottakerorganets plikt til å foreta en selvstendig vurdering av innsyns kravet.

DNK har etter grundige vurderinger funnet at kontrakten med vedlegg kan og må unntas med hjemmel i offentleglova § 13 første ledd, jf. forvaltningsloven (fv1.) § 13 første ledd nr. 2 (forretningshemmeligheter), samt offentleglova § 21 (sikkerhetshensyn) og § 23 (statens forhandlingsposisjon). Å formidle dette til de organer som har mottatt dokumentene i kombinasjon med en formaning om varsomhet og påminnelse om at brudd på taushetsplikt er straffbart, er ikke i strid med § 29.

I tillegg kommer at det var et saklig behov for å formidle dette, jf. det som er sagt i punkt 1 ovenfor.

I forlengelsen av dette vil vi fremheve at opplysningene som faller inn under offentleglova § 13 er underlagt taushetsplikt og *skal* unntas. Dersom slike opplysninger skulle bli offentliggjort vil dette innebære et kontraktsbrudd fra statens side, og en risiko for å komme i erstatningsansvar. Brudd på taushetsplikt er videre straffbart. Når man skal saksbehandle innsyn der temaet er taushetsplikt i kontraktuelle forhold, må det derfor være anledning til å etablere rutiner som sikrer en forvarlig saksbehandling. Dette innebærer ikke at beslutningen av om det skal gis innsyn ikke tas i det organ der dokumentet ligger.

Når det gjelder vurderingen av hva som er nødvendig å unnta av hensyn til statens forhandlingsposisjon, er det DNK – som har fått i oppgave å ivareta statens forhandlingsposisjon – som vil vite hva som er nødvendig å unnta av dette hensyn. Staten ved DNK må kunne etablere retningslinjer for å sikre en forsvarlig saksbehandling også av denne unntakshjemmelen. Det ville vært svært utfordrende å etablere brede og komplekse samarbeidssituasjoner som Nødnettprosjektet dersom man ikke skulle kunne ha retningslinjer for håndheving av kontrakten og statens forhandlingsposisjon. Det samme gjelder for nasjonale sikkerhetshensyn.

DNK har etter dette ikke gjort annet enn å sikre en forsvarlig saksbehandling og utøvet den rollen DNK er gitt som forvalter av Nødnettprosjektet.

Forhåndsklassifisering

Når det gjelder spørsmålet om forhåndsklassifisering er det DNKs oppfatning at det er anledning til å gi slik veiledning for de aktuelle dokumentene (nødnettkontrakten). Dette er også lagt til grunn i Justisdepartementets rettleddning, hvor det på side 72 heter at:

"Førehandsklassifisering bør berre finne stad for dokument eller opplysningar der det er klart at det ligg føre teieplikt eller der det er på reine at det kan gjerast unntak, og at det ikkje er aktuelt med meirinnsyn. Der det er sannsynleg at omstenda vil endre seg innan rimeleg tid, slik at unntaksbehovet vil bli mindre, bør ikkje førehandsklassifisering skje."

Som nevnt over har DNK etter grundige vurderinger funnet at kontrakten med vedlegg kan unntas offentlighet etter offentleglova §§ 21 (av sikkerhetshensyn) og 23 (av hensyn til statens forhandlingsposisjon), og at kontraktene skal unntas offentlighet etter offentleglova §13 (taushetsplikt). Det er vurdert at dette ikke vil endre seg innen rimelig tid, slik at forhåndsklassifisering både er i samsvar med loven og god saksbehandling ved at de som har tilgang på dokumentene informeres om disse vurderingene. For ordens skyld presiserer vi at heller ikke dette endrer mottakerorganets plikt etter offentleglova § 29 til å foreta en selvstendig vurdering av innsynskravet.

Med vennlig hilsen

Nina Myren
avdelingsdirektør

Berit Isaksen
juridisk seniorrådgiver